

Help ons met de Grondwet wiki

200 jaar Grondwet: eerste wijziging 1815

In het jaar waarin ons Koninkrijk 200 jaar oud is, en ook de 200-jarige verjaardag van de Grondwet wordt gevierd, zal er in 2015 ook aandacht worden besteed aan de eerste herziening van de Grondwet van 1814, namelijk de herziening die zijn beslag kreeg op 24 augustus 2015 (België en de Noordelijke Nederlanden verenigden zich vanaf 1815 en dat werd bezegeld met een nieuwe herziene Grondwet). Die gebeurtenis willen wij aangrijpen om ons – net als toen - af te vragen: ‘hoe zouden we de Grondwet anno 2014-2015 willen herzien?’. Dat willen we doen in een experiment waarbij we gebruik maken van een wiki-omgeving. Binnen die wiki wordt de bestaande grondwettekst aangeboden aan de gebruikers, die dan de mogelijkheid krijgen de bestaande tekst aan te passen (door weghaling, aanvulling en herziening van bestaande tekst, of het opstellen van hele nieuwe bepalingen, etc.). Analoog aan de grondwetsherzieningsprocedure (2 lezingen en een versterkte meerderheidseis) willen we een drempel inbouwen voor tekstvoorstellen. Een aanpassing moet 10 steunbetuigingen krijgen om als echt herzieningsvoorstel in de tekst van het bestaande artikel (of daarna) zichtbaar te worden (en je kunt hem ook alleen met 10 steunbetuigingen of meer weer weg krijgen). Dusdoende willen zijn we al een aantal maanden aan het werken om te zien op wat voor soort tekst/soort herziening we anno 2014-2015 uit zouden komen. De resultaten van het experiment worden op de dag van de viering van 200 jaar Grondwet 1815 in november 2015 in Brussel aangeboden.

Om het experiment goed uit te kunnen voeren hebben we jullie hulp nodig

Met de kennis en expertise aanwezig binnen de Staatsrechtkring en de groepen die zij achter zich weten zou het moeten lukken om zinvolle manier wijzigingen voor te stellen op de huidige Grondwet. We roepen jullie dan ook op om voor 25 oktober een inbreng te hebben. Bijgaand treffen jullie de algemene uitleg. We hopen te kunnen rekenen op jullie inbreng.

Een Grondwet Wiki – 200 jaar Koninkrijk

Dit jaar vieren we 200 jaar Grondwet. Daarmee is de Nederlandse Grondwet weliswaar de op één na oudste nog in werking zijnde grondwet ter wereld en een van de meest duurzame, maar nog geen rustig bezit. Om een sterke geleiderail te zijn voor de staatsstructuren en de politieke samenleving die ze dient, moet een Grondwet zich aan kunnen passen aan veranderde omstandigheden. *Dead should not govern the living*, zoals Thomas Jefferson – een van de vaders van de Amerikaanse grondwet het uitdrukte.^[1] In de ogen van Jefferson zou een grondwet maar negentien jaar lang mogen gelden alvorens die zou moeten worden herzien.

Nederland worstelt al jaren met het probleem van aanpassingsvermogen van de Grondwet. Er zijn de afgelopen jaren uit heel verschillende bron klachten naar voren gekomen over het functioneren van ons grondwettelijke bestel. De verhouding tot Europa, de inrichting en het functioneren van ons democratische bestel, daarmee samenhangend de inrichting van het openbaar bestuur, de regels constitutionele toetsing, digitale grondrechten, transparantie, openbaarheid, etc. Er zijn verschillende initiatieven geweest – de Nationale Conventie, de Staatscommissie Grondwet – als ook voorstellen en overwegingswetten om de Grondwet aan te passen. Dat heeft tot nu toe niet geleid tot majeure aanpassingen. Nu zouden we dat kunnen duiden als de triomf van de duurzaamheid van de Grondwet: vanwege de zware herzieningsprocedure leiden onrijpe voorstellen met onvoldoende draagvlak niet snel tot grondwetsherziening. Aan de andere kant zouden we ook kunnen zeggen dat de herzieningsprocedure in ons huidige tijdsgewricht, dat snellere aanpassingen vergt, tot onnodige en nadelige verstarring leidt.

Wat daar ook van zij, er zijn meer dan 19 jaar verstreken sinds de laatste grote grondwetsherziening van 1983 en het zou aardig zijn te weten wat deze generatie van de Grondwet vindt. Hoe zou de Nederlandse bevolking – desgevraagd – de Grondwet gewijzigd zien? Tot nu toe is die vraag alleen voorgelegd aan experts (Staatscommissie), maatschappelijke instellingen, publieke figuren en experts (Nationale Conventie) en politici.

Een Grondwet-wiki

Om te weten te komen welke wijzigingen burgers graag aangebracht zouden zien in de Grondwet, heeft een aantal onderzoekers op het terrein van het constitutionele recht uit Leiden en Tilburg een Wiki-omgeving ingericht die werkt volgens de methode van Wikipedia. Burgers zelf direct teksten van de Grondwet laten wijzigen (de oorspronkelijke tekst is het uitgangspunt) is mogelijk en heeft met de juiste etiquetteregels en drempelwaarden ook alle kans op een redelijk en gedragen resultaat. In 2007 en 2008 werd in Nieuw Zeeland een uniek experiment uitgevoerd waarin de Nieuw-Zeelandse burger zelfs een nieuwe *Police Act* mee mochten schrijven in een wiki-omgeving. Het resultaat was een tekstvoorstel dat een gedegen basis bood voor het wetsvoorstel dat uiteindelijk tot wet is verheven.^[2] Onlangs heeft IJsland geprobeerd om, weliswaar niet door middel van wiki-technologie, crowdsourcing aan te wenden bij een grondwetsherziening.^[3]

Het experiment maakt gebruik van de kracht van het wikipedia-concept (*'wisdom of the crowds'*). Doordat binnen een wiki-omgeving auteurs op elkaar kunnen reageren en ook teksten van elkaar kunnen wijzigen of schrappen, levert dat bij een voldoende volume aan

gemotiveerde auteurs een resultaat dat zich – waar het Wikipedia zelf betreft – kan meten met de grote encyclopedieën van de wereld.

In de Grondwet Wiki is de bestaande grondwettekst ingebracht. Dat om het experiment zuiver te houden. Echte grondwetsherzieningen baseren zich immers ook op de bestaande tekst. Zonder een basistekst beginnen, gebeurt in de werkelijke grondwetspraktijk ook niet. Zeker voor een niet deskundig publiek wordt het dan ook heel lastig om tot een goed resultaat te komen. Alle informatie die contribuanten nodig hebben staat ter beschikking – we werken samen met [rechtsstaat en democratie.nl](http://rechtsstaat.en.democratie.nl) uit Tilburg.

De wiki-pagina Herzie de Grondwet

<https://herziedegrondwet.leidenuniv.nl/index.php/Hoofdpagina>

Uitgebreide informatie

[https://ubl-wiki-dev.leidenuniv.nl/herziedegrondwet/index.php/Herzie de Grondwet:Info](https://ubl-wiki-dev.leidenuniv.nl/herziedegrondwet/index.php/Herzie_de_Grondwet:Info)

Uitleg over de regels voor de Wiki

[https://herziedegrondwet.leidenuniv.nl/index.php/Herzie de Grondwet:Uitleg](https://herziedegrondwet.leidenuniv.nl/index.php/Herzie_de_Grondwet:Uitleg)

Prof. dr. Wim J.M. Voermans

Hoogleraar staats- en bestuursrecht/professor of Constitutional and Administrative Law

Adres/Address:

Faculteit rechtsgeleerdheid/Faculty of Law
Universiteit Leiden/Leiden University, Kamer/Room B 103
Postbus/P.O. Box 9520
2300 RA Leiden
The Netherlands
tel. +31 (0)71 5277718 or +31 (0)71 5277636

Professional website:

<http://www.law.leidenuniv.nl/org/publiekrecht/sbrecht/medewerkers/wim-voermans.html>

Personal website

<http://wimvoermans.nl> and <http://wimvoermans.wordpress.com/>